

## 56. výročí VELKÉ ŘÍJNOVÉ SOCIALISTICKÉ REVOLUCE

Bratrské národy země Sovětů oslavují 7. listopadu 1973 již 56. výročí Velké říjnové socialistické revoluce.

Sovětský svaz dospěl k tomuto jubileu v plném rozkvětu svých materiálních a duchovních sil, silný a pevný jako nikdy dříve. Když se dnes sovětské lidé ohlížejí zpět na cestu hrdinských činů a dosažených výsledků, právem pociťují hrdost. Všechny historické zkušenosti sovětského státu potvrzují slova V. I. Lenina o tom, že proti starému světu, světu národnostního útisku, postaví dělníci nový svět jednoty pracujících všech národů, v němž nebude místa pro žádné výsady ani pro sebemenší útisk člověka. Sovětský svaz ztělesňuje nový svět, kde zvítězily vztahy jednoty a přátelství svobodných národů.

Jak Lenin předvídal, jedině spojení všech sil a zdrojů umožnilo v krátkém období překonat zaostalost, uskutečnit industrializaci země, na socialistických základech přebudovat zemědělství, provést opravdovou kulturní revoluci, vybudovat socialismus a přeměnit SSSR v silný, vysoce rozvinutý stát. Jeho národní duchod vzrostl během desetiletí, jež od VŘSR uplynula, více než stonásobně. Rozkvětu dosáhla socialistická a formou národní kultura národů SSSR.

Inspirátorkou a organizátorkou světodějného vítězství Říjnové revoluce byla komunistická strana v čele s Leninem. Po vítězství Říjnové revoluce se komunistická strana stala vládnoucí stranou socialistického státu. Říkáme také, že říjnová revoluce prolomila frontu světového imperialismu. Její vítězství znamenalo základní zvrat v dějinách lidstva. Byla zahájena epocha proletářských a národně osvobozeneckých revolucí, byl položen základ přechodného období od kapitalismu k socialismu a ukázána cesta k socialismu národům všech zemí světa.

Vlad. Kopáč, ředitel ZDŠ

## PAMĚTNÍ SÍŇ

Zřízení pamětní síně našeho města je pokusem o ukázkou vzniku vývoje a růstu Smiřic od dob prvotní osady do poměrně nedávné minulosti.

Smiřice jako osada pravděpodobně existují od mladší doby kamenné (asi 3.000 let př. n. l.). V této době bylo zřejmě v blízkém okolí několik osad, jejichž teritorium lze obtížně určit, neboť Labe měnilo velmi často své koryto a tím nutilo usedlíky ke stěhování.

Po této stránce byly ve výhodě osady, umístěné na nízkých výšinách břehu Labe z doby poledové, tedy v Holohlavech, Vlkově, Skalici a pod. Přes nevýhody, spojené se stěhováním, byla blízkost řeky vítaná pro snadnost komunikace, zdroj obživy a možnost obrany za vodním tokem. Tyto přednosti natolik poutaly naše předky, že osada nezanikla a vyvíjela se přes hradiště, tvrz až do vzniku města.

O těchto dějích jsme informováni z nálezů a dochovaných památek, jejichž část je zde vystavena. Lze říci, že o objevení a uchování nejstarších i novějších památek se zasloužili nejvíce tři laičtí pracovníci, úředník Šnajdr, řídící Pultr a železničář Vorel. Jejich nálezy jsou uloženy ve vídeňském a pražském museu a z malé části v naší pamětní síni.

Intenzivnější život lze dokumentárně zachytit až v 16. století, když Smiřice nabývaly charakteru centra okolních obcí. Ze smiřické tvrze a později zámku byl řízen hospodářský život, z holohlavského děkanství život církevní.

V roce 1636 byl před prohlášením Smiřic za město zřízen řeznický cech, spravovaný podle řádu a regulí cechu pražských řezníků. Z této doby existují i písemné záznamy a doklady.

V období třicetileté války přešly Smiřice z rukou Trčků z Lípy do majetku Gallasů (12. 4. 1636). V roce 1659 byly bratry Gallasy Smiřice povýšeny na město s právem vlastní pečeti a znaku. Od této doby se traduje již vlastní městská administrativa. Kopie privilegia a rychtářské právo jsou prvními a nejdůležitějšími důkazy významu Smiřic v 17. století. V této době dochází k prudkému rozvoji města. Je zde sice patrná úplná závislost na majiteli panství, ale to nebrání hospodářskému rozvoji, zejména řemeslnických organizací – cechů. Po Gallasech přicházejí Šternberkové a Paarové. V této době je započato se stavbou smiřické kaple – významné stavební památky z období vyzrálého baroka. V pozdější době dochází k jedné z největších vzpour nevolníků v Čechách (1775), která silně zasáhla zejména smiřické okolí.

Souvislost mezi stavbou přepychových budov a honosných kostelů na jedné straně a bídou lidu na straně druhé je patrná. Stejně patrný je na vystavených předmětech cit pro krásu u prostých lidí, kteří tvořili umělecké předměty. Na cechovních památkách, zejména na drobné plastice „Oplakávání Krista“, která sloužila smiřickým cechům jako přísežný kříž, je zřetelný vliv lidového umění, vystihujícího realisticky zoufalství matky nad úmrtím syna, stejně jako smutek přátel.

19. století je do značné míry poznamenáno úpadkem rodové šlechty a vznikem šlechty průmyslové. Rychlý rozvoj průmyslu umožnil měšťanské vrstvě získat podíl na bohatství a moci. Rozpory mezi kapitalistickými majiteli výrobních prostředků byly příznivou půdou i pro národnostní rozepře a v nich vznikající uvědomělý boj za rovnoprávnost Čechů s německou vládnoucí byrokracií. To vše bylo živnou půdou pro vývoj výrazných kulturních osobností, spisovatele dr. Jedličky, rytce Karla, hudebníka Nováka a dalších, kteří se zde narodili a vyrůstali v prostředí, kde mohli srovnávat moc úřednictva s chudobou a bezmocností svých rodičů.

První světová válka zasáhla do Smiřic pouze nepřímo, přesto ztráty na obyvatelstvu činily přibližně 4 %.

Zde začíná kapitola aktivního boje nejen za národní, ale i sociální spravedlnost. Vzniká lidový odboj v zahraničí, armády tvořené ze zajatců a vystěhovalců, kteří se aktivně staví proti Rakousku-Uhersku. Z třídně uvědomělých bojovníků se tvoří české rudoarméjské jednotky, které spojují boj proti národnostnímu útisku s bojem za sociální a mezinárodní spravedlnost v duchu myšlenek Karla Marxe.

První republika, založená na buržoazní ideologii, se nevyhnula zákonitým krizovým situacím a později přistoupila k potlačování všech sociálně-pokrokových tendencí. Narůstající krize a sousedství s fašistickým Německem, hortiovským Maďarskem a beckovským Polskem dovedla republiku až k Mnichovu. V pamětní síni je zajímavý důkaz o citění lidí v zahraničí a jejich snaze pomoci. Jedná se o dopis dvou starých žen, které posílají své úspory rodnému městu.

Obsazení ČSR, které následovalo po mnichovském diktátu, vyvolalo ve všech vrstvách národa aktivní odpor proti okupantům. Ani naši občané nezůstali stranou a podíleli se na odbojové činnosti. Nejstatečnější z nich přinesli také největší oběť. Byla popravena Anežka Malá, členka ilegálního ÚV KSČ, Bedřich Bartošek, důstojník zapojený do odboje a v posledních dnech války padl Antonín Seliger. I řada dalších položila svůj život nebo byla vězněna za boj proti fašismu.

Svoboda, která do Smiřic přišla současně s jednotkami generála Govorova, byla počátkem nové epochy v dějinách naší země. Nadšené přivítání sovětských jednotek znovu potvrdilo, že lid umí spontánně vyjádřit své city.

Vývoj novodobých Smiřic je zachycen fotografiemi, které ukazují nejen starou část města, ale i úsilí občanů o vybudování takového životního prostředí, které odpovídá moderním požadavkům a možnostem socialismu.

ing. L. Kupka, musejník města

## **MALÉ JUBILEUM**

Loutková scéna ZV ROH Velkovýkrmen Smiřice zahájila svou letošní divadelní sezónu zájezdovým představením na okresním festivalu zájmové umělecké činnosti „Škroupovy Osice“ v září t. r.

Je to vlastně 20. jubilejní sezóna, neboť v roce 1953 byla ve Smiřicích v domě č. 205 zřízena stálá loutková scéna, která se také vskutku ve stálé činnosti.

Ve Smiřicích uvede v neděli 21. října 1973 jednu ze svých úspěšných her: pohádku B. Němcové v dramatické úpravě V. Svatoně

### **S Ů l n a d z l a t o .**

Dne 4. listopadu t. r. bude předvedena premiéra hry K. J. Erbena a Zd. Škořepy **Tři zlaté vlasy děda Vševěda**.

Reprízy této hry budou pak následovat ve dnech 11. a 18. listopadu 1973, vždy ve 14 a v 16 hodin tak, aby všichni malí i větší zájemci ze Smiřic i okolí i vzdálenějších oddělení Velkovýkrmen měli možnost výpravné hry v příjemném prostředí smiřického divadélka shlédnout.

P. Zahálka, vedoucí LS

Vítám tě na svět, děťátko malé,  
tátova pýcho a mámino štěstí.  
Děťátko sladké, živote nový,  
kytičko rozkvetlá na rozcestí.

Krásnými slovy této básně, písní a květinami vítáme dvakrát až třikrát za rok nejmenší občánky našeho města do společnosti, v níž nebudou muset mít strach, že nebudou mít co jíst, kde spát a máma s tátou kde pracovat.

Vítáme je do společnosti, která každé miminko vítá s láskou a péčí a přeje si, aby z nich vyrostli dobří a poctiví lidé naší vlasti.

Tento velmi hezký zvyk byl poprvé uskutečněn v roce 1959 a jako první byla do pamětní knihy zapsána Jana Hasmundová. Do dnešního dne bylo uvítáno 315 dětí.

Slavnostního aktu vítání se zúčastňují rodiče s dítětem, rodinní příslušníci a přicházejí i zástupci závodů, kde rodiče pracují, aby předali dětem dárky. Tím dokazují, že jim není lhostejný rodinný život jejich zaměstnanců. Rodiče složí slib, že děti vychovají v čestné a pracujícím lidu oddané občany.

O celou tuto záležitost se stará Sbor pro občanské záležitosti, který je založen při MěNV. Je to složka, která umožňuje voleným orgánům projevovat zájem a péči o soukromý život lidí ve městech i na vesnicích. Hlavní náplní je starost o člověka po celý jeho život. Začíná oslavou narození nového člověka, nezapomíná na starší a přestárlé občany, jejich jubilea a výročí zlatých svateb. Nejsou mu lhostejné ani poslední věci člověka, patří sem rozloučení nad hrobem, květinový dar nebo projev soustrasti pozůstalým.

Práce SPOZ proniká stále více do veřejnosti a občané si začínají na jeho činnost i zvykat. Poznávají, že hlavním cílem a posláním naší socialistické společnosti je péče o člověka nejen po stránce materiální, ale i kulturní a osobní.

M. Daňková, vedoucí družiny mládeže při ZDŠ Smiřice

### **Zpráva z matričního obvodu k 31. 8. 1973**

Ke dni 31. 8. 1973 se narodilo smiřickým občanům 26 dětí – v loňském roce ke stejnému datu to bylo 24 dětí.

Jsou to:

|                     |                     |
|---------------------|---------------------|
| Andrle Roman        | Zákravská Jana      |
| Just Jan            | Novák Jan           |
| Just Vladimír       | Štefan Radoslav     |
| Mayböhmová Patricie | Baier Radek         |
| Eslerová Lenka      | Horáková Ivana      |
| Hájek Jiří          | Prokop Jan          |
| Čičová Zuzana       | Cihlo Martin        |
| Obstová Karla       | Račičíková Karolina |
| Kupková Jana        | Ševčík Jiří         |
| Hlaváčková Irena    | Svobodová Blanka    |
| Knittelová Jana     | Antoš Petr          |
| Lederová Gabriela   | Lelek Martin        |
| Prokopová Marcela   | Rolfová Stanislava  |

Slavnostní vítání nových občánků bylo uskutečněno 28. dubna a 23. června 1973. Tohoto slavnostního aktu se stále více zúčastňují pozvaní zástupci ZV ROH závodů, kde rodiče pracují.

Manželství uzavřelo 26 párů. Z toho byly dva sňatky z hradeckého a jeden z jaroměřského matričního obvodu. Ve srovnání s loňským obdobím je to o 15 sňatků více.

Dne 9. února 1973 oslavili v naší obřadní síni 50. výročí svého sňatku – zlatou svatbu – manželé Adámkovi.

V celém matričním obvodu, tj. v obcích Smiřice, Holohlavy, Černožice, Rodov, Habřina, Skalice, Smržov, Hoříněves, Sendražice, Račice nad Trotinou, Žíževes, Benátky, Lužany, Jeřičky zemřelo 51 osob, z místních 13 občanů.

Stav obyvatel Smiřic k 31. srpnu 1973 je 2.603 přihlášených osob.

M. Špryňarová, matrikářka MěNV

## **90 let Českého svazu požární ochrany ve Smiřicích**

### **Dokončení**

Nová sociální politika státu vylučovala nutnost podpůrných fondů a spolků a tyto se staly zbytečné. Archivní doklady o uzávěrce podpůrného fondu jsou v majetku sboru. V roce 1953, kdy došlo k měnové reformě, se majetek sboru snížil na částku Kčs 6.614. Toto opatření bylo z hlediska nového státu naprosto nutné, nastala doba úspor na všech úsecích. To byla doba, kterou si již jistě dobře pamatujeme, doba, kdy rozpočet obce byl podřízen rozpočtu okresu a tím možnostem státu, doba, kdy bylo nutno celou řadu prací pořizovat svépomocí, brigádně. V samotné práci hasičského sboru to byla doba ustavování domovních požárních hlídek, přišla nová organizace civilní obrany a s ní povinnosti školení, cvičení, organizování, přišly domovní prohlídky. Je nutno kladně hodnotit, že se sbor činně účastnil všech těchto a podobných akcí, a proto si vydobyl na ONV Jaroměř i MNV Smiřice velmi dobrou pozici. Jeho požadavky se u těchto úřadů setkávaly s pochopením. Sbor nikdy nepociťoval nouzi v nutném požárním materiálu jako byl benzín, oděvy, gumy na auto, akumulátory a další, i když tyto věci byly někdy pořizovány a opatrovány za velkých potíží, které jsou nesrovnatelné s dnešním hospodařením.

Vzdor těmto potížím a starostem žil sbor v tradici hasičských ideálů a jeho členové zasahovali všude tam, kde bylo potřeba. Nebyly to jen požáry, kde hasiči ukazovali svoji připravenost, byly to i brigády ve prospěch sboru, pro obec, pro místní zemědělství apod. Dnes si už nikdo nedá tu práci, aby spočítal, kolik hodin věnovali členové sboru Smiřic ve prospěch společnosti za ta všechna uplynulá desetiletí. Každému však, kdo se v době výstavby republiky aktivně podílel na všem, co posilovalo a upevňovalo moc a vnitřní sílu tohoto státu, patří dík. Patří těm, kteří položili základy ušlechtilé a všeobecně prospěšné organizace, právě tak i těm, co dlouhá desetiletí sloužili zásadám protipožární ochrany v zájmu lásky k bližnímu, ke společnosti. Nikdo nespočítá ani nezjistí, u kolika požárů zasahoval, nikdo nezjistí, co hodnot bylo zachráněno. Budiž vzdána čest těm, kteří se výročí sboru nedožili, budiž poděkováno těm, kteří se výročí dožili.

Bylo by však nespravedlivé nezmínit se i o tom, že z místního hasičského sboru vyrostli i funkcionáři okrskového či okresního formátu, jako ss. Pádr, Šmída a v období činnosti samaritního oddílu kromě již zmíněných dr. Zlámalíka a Šimery byli to i dr. Pultr, Kudr a Zemek, z nichž posledně jmenovaný byl svého času okrskovým instruktorem samaritánů.

Poděkovat patří i Ladislavu Blahníkovi z Hubílesu, který z titulu funkce okrskového velitele se pociťově staral i o hasiče smiřické.

Tato zpráva, ve které jsme se pokusili ukázat běh života všeobecně prospěšné organizace, jejíž ušlechtilé myšlenky a ideály mají stejnou platnost dnes, jako v době jejího založení, je většinou uváděna chronologicky. Je pravdivá a složena z dokladů, které sbor po celou dobu svého trvání pečlivě opatruje. Nemluvíme o nynějších kádrových nedostatcích ani o momentální katastrofální situaci ve vozovém parku. Věříme však, že s pomocí MěNV a okresního výboru i požární inspekce okresu budou i tyto, doufejme přechodné, nedostatky v krátké době odstraněny, a že požární sbor Smiřice bude po všech stránkách odpovídat dnešním požadavkům.

Úmyslně se nezmiňujeme o průběhu a činnosti sboru v posledním desetiletí, to je doba pro historii sboru příliš krátká. Nemluví se také o pracích, které byly na základě dobrovolnosti ve vlastním prostředí prováděny, a které jsou opět dílem požárníků.

Věříme, že i nadále nás budou spojovat vzájemné soudružské vztahy a obětavost, že v příštích letech budeme i nadále v účelném zlepšování vlastního prostředí pokračovat, že beze zbytku splníme náš tříletý plán úprav (nahození zbrojnice, ustavení sirény atd.), a že nadále zůstaneme organizací, na kterou je v případě nutnosti vždy možno se spolehnout.

Domníváme se, že ani o budoucnost požárníkové organizace ve Smiřicích nemusíme mít obavy, budeme-li zásady, na kterých je tato organizace založena, vštěpovat novým členům, hlavně mladé generaci, na kterou spoléháme.

Karel Novák, jednatel ČSPO Smiřice

## **107 let lékárny ve Smiřicích**

Možná, že mnohý smiřický občan ani neví, že v jeho městě je lékárna již přes sto let. 15. listopadu 1866 byla obecním výborem povolena lékárna Janu Boučkovi v domě č. 101 (nyní již přestavěný domek patří rodině Strejčkových).

Opravdová lékárna byla povolena dekretem místodržitelství v Praze dne 14. července 1870 pod č. 31889. Prvním lékárníkem byl Vincenc Nievelt. Lékárna byla umístěna v domě č. 14, jehož majitelem byl tehdejší purkmistr Jan Bek. Lékárník bydlel v domě č. 26, byl velice oblíbený. 15. března 1882 byl zvolen do obecního zastupitelstva a 5. dubna téhož roku prvním radním. Téhož roku byl ve městě ustaven sbor dobrovolných hasičů a lékárník byl zvolen velitelem. Z jeho podnětu byla 11. června 1883 otevřena ve Smiřicích spořitelna. Roku 1885 odešel do Dvora Králové, v roce 1929 zemřel a je pohřben na zdejším hřbitově. Jenda ze smiřických ulic má jeho jméno.

Další zmínka v kronice je z roku 1888, kdy se mluví o lékárníku Josefu Červinkovi – byl v té době přednostou kanceláře ve spořitelně.

Kdy se lékárna přestěhovala do č. 22 (Palackého ulice), nelze zjistit, ale v roce 1904, kdy byl lékárníkem PhMr. Jindřich Suchánek, zde již byla. Tento lékárník byl nadšeným hudebníkem, byl předsedou smiřického smyčcového kvarteta. Od roku 1909 byl rovněž členem obecního zastupitelstva. Kdy byl vystřídán PhMr. Jindřichem Procházkou nevíme, ale tento působil ve Smiřicích až do roku 1933.

1. října 1933 převzal lékárnu PhMr. Jiří Stříbrný, který zde pracoval se svou ženou, rovněž magistrou. Získal ve městě mnoho přátel, neboť byl znalec a ctitel umění, kultury, hudby a fotografie. Mnoho hodin věnoval městské knihovně a loutkové scéně. Působil zde až do roku 1953, i když lékárna byla 13. září 1950 znárodněna. Po osvobození začala PhMr. Stříbrná psát podrobnější kroniku lékárny, která je vedena dodnes.

Všichni představitelé města vědí, co znamená pro obyvatele lékárna, lékař a všechna zdravotní péče, a tak po zařízení střediska bude i lékárna během dvou let přestěhována.

Za sto let působení lékárníků ve Smiřicích mnohý z nich pracoval ve prospěch města a jeho obyvatel. Stejně – ba větší povinnosti ke společnosti máme my – dnešní zdravotníci. Naše socialistické zdravotnictví nám umožňuje, abychom zdravotní výchovou působili na zdravotnické uvědomění obyvatelstva. Vždyť právě socialistické zřízení dává lidem záruku, že v nemoci nebo ve stáří bude o ně postaráno.

My, zdravotníci, musíme svou prací vyjadřovat přesvědčení socialistického člověka, který ví, že lidské blaho může vyrůst jen z lidské práce. Zdraví jednotlivce je zájmem společným, je věcí celé společnosti. Ta dává bezplatnou, kvalitní a co nejdostupnější zdravotní péči všem. Ovšem tuto péči poskytují lidem zase jen lidé. Na nich, na jejich obětavé práci, ale i na jejich mravním a politickém profilu záleží, jak poroste důvěra lidí k zařízením našeho socialistického zdravotnictví.

Kolektiv pracovníků lékárny Smiřice

## **Z místních závodů**

### **Zemědělský nákupní a zásobovací podnik**

je zemědělský podnik, ve kterém se soustřeďuje veškerá obchodní činnost pro zemědělské závody, tj. JZD a státní statky. Jak sám název říká, provádí se zde veškerá nákupní činnost zemědělských výrobků a zásobují se zemědělské závody veškerými potřebami pro zemědělství, jako jsou hnojiva, osiva, sadba a různé další zemědělské potřeby.

V posledních desíti letech značně stoupla produkce živočišných výrobků. Zemědělské závody vyprodukují více těchto výrobků zaváděním nových forem výkrmu prasat, telat, hovězího dobytka, snůšky vajec, výkrmu drůbeže, zvýšení dojivosti apod. Ke splnění těchto náročných úkolů je třeba mnoha faktorů a jedním z nejdůležitějších je zajištění dostatečného množství jakostního jadrného krmiva. Tento úkol připadl právě Zemědělskému nákupnímu a zásobovacímu záводу, který vybudoval v různých vhodných budovách výrobní krmných směsí.

Ve Smiřicích vznikla takováto výrobní v bývalém mlýně, po výstavbě velkovýkrmny, lidově zvané Gigant. Výrobní dal do provozu Státní statek Smiřice a vyráběl tam krmiva jen pro Gigant, ve vlastní režii. Po nařízení vyšších státních orgánů převzal od 1. 1. 1965 ZNZZ veškeré výrobní krmných směsí. Tak byla tímto dnem převzata i výrobní ve Smiřicích a ZNZZ Hradec Králové začal svoji činnost na úseku výroby krmiv – směsí v budově starého mlýna ve Smiřicích.

Provozovna byla upravena na výrobní z mlýna jen nejjednodušším způsobem. Pracovalo se zde na tři směny, protože výrobní kapacita by jinak nestačila zásobit dostatečným množstvím krmiv Gigant a ostatní předvýkrmny Státního statku Smiřice. Postupně se však výrobní proces vylepšoval, takže výroba stále stoupala. Poslední větší technologická úprava se prováděla v roce 1969. Po této úpravě, která se prováděla při plném provozu, bylo možno zavést dvousměnný provoz, při kterém bylo dosaženo výkonu, jako dříve při provozu třisměnném, ba ještě více.

V minulém roce bylo v prostoru pod cukrovarem vybudováno nové moderní výrobně-nákupní středisko Zemědělského nákupního a zásobovacího závodu Hradec Králové. Je postaveno obilní silo o kapacitě 1.900 vagonů skladovaného množství obilí.

Vedle je postavena nová moderní výrobní krmných směsí o výkonu 10 tun za hodinu. V současné době je prováděna nová výstavba linky na posklizňovou úpravu zrna. V lince je zabudována sušička obilí o kapacitě 30 tun za hodinu, čističky obilí a příslušenství. Celé zařízení má sloužit k plynulému výkupu od zemědělských závodů v době žní, přímo od kombajnu, i o vyšší vlhkosti.

Veškeré toto zařízení pomůže zvládnout těžké úkoly ZNZZ a zemědělských závodů ve výrobě, stanovené XIV. sjezdem KSČ.

Jiří Matějček, vedoucí ZNZZ Smiřice